

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om kosmetiska solarier och artificiella solnings- anläggningar

SSMFS 20YY:XX

Publicerad
den DD MMMM YYYY

Utfärdade den DD MMMM YYYY

Strålsäkerhetsmyndigheten föreskriver¹ följande med stöd av 4 kap. 10 §, 5 kap. 8 §, 8 kap. 11 och 12 §§ samt 9 kap. 3 § strålskyddsförordningen (2018:506).

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter bestämmelser om

1. strålskydd som ska iakttas av den som yrkesmässigt upplåter kosmetiska solarier, och
2. artificiella solningsanläggningar

2 § Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i strålskyddslagen (2018:396) och strålskyddsförordningen (2018:506).

I föreskrifterna avses med

artificiell solningsanläggning: lokal, rum, utrymme eller anordning avsedd för samtidig bestrålning av flera personer med artificiellt ljus, huvudsakligen i syfte att åstadkomma upplevelser av välbefinnande och avkoppling,

ekvivalenskod: solarielysrörs märkning med effekt, rörtyp och strålningsegenskaper enligt svensk standard SS-EN 61228:2008,

ultraviolet strålning: elektromagnetisk strålning med våglängder inom området 180–400 nanometer (nm),

UV-kod: del av ett solarielysrörs ekvivalenskod som anger rörets effekt och spektrala egenskaper,

UV-typ: kategoriindelning av solarier med hänsyn till strålningsegenskaperna enligt svensk standard SS-EN 60335-2-27:2014,

UV-typ 3: solarium med en total erytemeffektiv irradians som inte överstiger 0,3 watt per kvadratmeter, och

X- och Y-värden: delar av ett solarielysrörs UV-kod som anger dess spektralt vägda UVA/UVB-kvot.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

2 kap. Kosmetiska solarier

Anmälan

1 § Den som avser att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 kap. 1 § 1 som är riktad till allmänheten, ska anmäla detta till den nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet i den kommun där verksamheten ska bedrivas. En anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte nämnden bestämmer något annat.

2 § En anmälan enligt 1 § ska innehålla

1. verksamhetsutövarens namn, adress, organisationsnummer, firma-tecknare och fakturaadress,
2. kontaktperson med kontaktuppgifter,
3. verksamhetens adress, typ av verksamhet som ska bedrivas och tidpunkt då verksamheten ska påbörjas
4. uppgifter om solarieverksamheten är bemannad eller obemannad,
5. egenkontrollprogram enligt 20 §,
6. uppgifter om tillverkare och modell för varje kosmetiskt solarium,
7. uppgifter om UV-typ för solarierna, och
8. solarietillverkarens intyg om att solarierna överensstämmer med kraven som avses i 5 §.

3 § Varje väsentlig förändring av de förhållanden som anges i anmälan eller om verksamheten upphör ska snarast meddelas till den kommunala nämnden.

Utförning och märkning

4 § I en verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten får endast solarium av UV-typ 3 användas.

5 § Kosmetiska solarier som upplåts till allmänheten ska uppfylla

1. strålskyddskraven i de avsnitt av svensk standard SS-EN-60335-2-27:2014, som anges i bilaga 1, eller
2. likvärdiga krav som uppfyller bestämmelserna i
 - a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning, och
 - b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG.

6 § Lysrör som används i ett kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten ska vara märkta med ekvivalenskod och ha UV-kod med X- och Y-värden inom det intervall som framgår av solariets märkning.

7 § Ett kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten ska på ett varaktigt och lätt synligt sätt vara märkt i enlighet med vad som framgår av bilaga 2. Uppgifter om solariets korrekta användning i enlighet med bilaga 2 ska finnas tillgängliga och lätt åtkomliga för dess användare.

Service

8 § Varje kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten ska genomgå service minst en gång om året eller med det kortare tidsintervall som krävs för att säkerställa att utrustningen fungerar som avsett och att den totala erytemeffektiva irradiansen inte överstiger 0,3 watt per kvadratmeter.

Service ska genomföras och dokumenteras av en för ändamålet utbildad tekniker och dokumentationen ska bevaras i minst 5 år.

Avskärmning

9 § Ett kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten ska placeras eller avskärmas så att personer inte kan bli exponerade oavsiktligt.

Exponeringsschema

10 § I en verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten, ska ett exponeringsschema med tillhörande anvisningar anslås väl synligt där bokning eller betalning sker samt i direkt anslutning till varje solariebädd. Solarieverksamheter som använder sig av digitala betalnings- eller bokningssystem ska också hålla exponeringsschemat tillgängligt digitalt i anslutning till betalnings- eller bokningssystemet.

11 § Exponeringsschemat ska ange

1. solarietillverkarens rekommendationer om

a) hur hudtyp ska bedömas,

b) initial testsolning, relaterat till hudtyp,

c) maximalt antal soltillfällen per år, relaterat till hudtyp, och

d) maximal soltid per solningstillfälle, relaterat till hudtyp, samt

2. att det i de fall som det är osäkert vilken hudtyp användaren har, ska väljas en exponeringstid för en ljusare hudtyp.

Informationen i exponeringsschemat får inte stå i strid med det som följer av avsnitt 2 i bilaga 2.

Information till allmänheten

12 § Ett anslag med ”Råd för att skydda din hälsa” som är utformat på det sätt som framgår av bilaga 3, ska finnas på eller intill varje kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten och vid plats där solningen betalas eller bokas. Anslagen ska minst ha format A3 och vara placerade så att de är väl synliga och så att texten är läslig för den som ska använda solariet.

Solarieverksamheter som använder sig av digitala betalnings- eller bokningssystem ska också hålla ”Råd för att skydda din hälsa” tillgänglig digitalt i anslutning till betalnings- eller bokningssystemet.

13 § Den skylt med information om förbudet mot att låta någon som är under 18 år sola i ett kosmetiskt solarium som avses i 7 kap. 7 § 2 strålskyddslagen (2018:396), ska vara utformad på det sätt som framgår av bilaga 4 och minst ha format A3. Skylten ska även finnas väl synlig vid plats där solningen betalas eller bokas.

14 § I en verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten, ska information om att huden ska vara ren från krämer och andra kosmetiska produkter innan solning finnas väl synlig för den som ska använda solarieret. Solarieverksamheter som använder sig av digitala betalnings- eller bokningssystem ska också hålla denna information tillgänglig digitalt i anslutning till betalnings- eller bokningssystemet.

15 § I en verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten som använder sig av digitala betalnings- eller bokningssystem, ska det säkerställas att den som ska använda solarieret har tagit del av informationen i 12–14 §§ innan betalning sker.

16 § En verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten får inte marknadsföras på ett sätt som antyder att användningen av solarier är hälsofrämjande eller kan ge medicinska effekter.

Produkter

17 § Produkter som är avsedda för användning på huden före solning får inte säljas i en verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten.

Skyddsglasögon

18 § Skyddsglasögon som uppfyller kraven i svensk standard SS-EN 60335-2-27:2014 ska finnas tillgängliga för varje person som använder ett kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten.

Obemannad verksamhet

19 § I obemannad verksamhet med kosmetiska solarier som upplåts till allmänheten ska strömförsörjningen vara försedd med ett extra tidur som slår ifrån matningsspänningen till solarierets lampor och lysrör efter högst 15 minuters användning. Längsta möjliga soltid ska vara 15 minuter.

Egenkontroll

20 § Innan en verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten får påbörjas, ska ett sådant program för egenkontroll som avses i 7 kap. 7 § 3 strålskyddslagen (2018:396) vara upprättat och finnas tillgängligt för tillsynsmyndigheten. Programmet ska vara dokumenterat, aktuellt och ändamålsenligt för den aktuella verksamheten. Det ska säkerställas att

alla som arbetar i verksamheten är väl förtrogna med innehållet i programmet.

21 § Programmet för egenkontroll ska omfatta dokumenterade rutiner för att säkerställa att

1. förbudet i 7 kap. 6 § strålskyddslagen (2018:396) mot att yrkesmässigt låta någon som inte har fyllt 18 år sola i ett kosmetiskt solarium upprätthålls,
2. varje solariums utformning uppfyller kraven i 4 och 5 §§,
3. kraven på lysrören i 6 § efterlevs,
4. varje solarium är märkt i enlighet med 7 §,
5. service är utförd i enlighet med 8 §,
6. varje solarium är placerat eller avskärmat i enlighet med 9 §,
7. kragen beträffande exponeringsschema i 10 och 11 §§ är uppfyllda,
8. information är anslagen i enlighet med 12–14 §§,
9. användare har tagit del av information enligt 15 §,
10. skyddsglasögon finns tillgängliga i enlighet med 18 §,
11. kraven i 19 § är uppfyllda för obemannade verksamheter,
12. de som arbetar i verksamheten har tillräckliga kunskaper om strålskyddslagen samt dessa föreskrifter, och
13. förändringar meddelas tillsynsmyndigheten i enlighet med 2 kap. 3 §.

Tillsynsavgifter

22 § Av 8 kap. 2 § första stycket 3 strålskyddsförordningen (2018:506) följer att en kommunal nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddsområdet ska ha tillsyn över verksamheter med kosmetiska solarier inom kommunen. Enligt 8 kap. 14 § strålskyddsförordningen får kommunen meddela föreskrifter om avgifter för sådan tillsyn.

Den kommunala nämndens kostnader för provtagning och undersökning av prov ska ersättas av den vars verksamhet tillsynen avser.

3 kap. Artificiella solningsanläggningar

1 § Exponeringen av personer i en artificiell solningsanläggning som upplåts till allmänheten får inte överstiga de värden som framgår av bilaga 5.

2 § Solglasögon ska finnas tillgängliga för varje person som använder en artificiell solningsanläggning.

3 § Vid en artificiell solningsanläggning som upplåts till allmänheten med lampor vars luminans överstiger 100 000 candela per kvadratmeter, ska det finnas väl synliga varningsskyltar med texten: VARNING – Intensivt ljus. Användning av solglasögon rekommenderas. Se inte på lamporna.

4 kap. Dispens

1 § Strålsäkerhetsmyndigheten kan ge dispens från dessa föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det kan ske utan att det kan antas medföra

en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

Dessa föreskrifter träder i kraft den DD MMMM YYYY, då Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2012:5) om solarier och artificiella solningsanläggningar ska upphöra att gälla.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

NINA CROMNIER

Ulf Yngvesson

Bilaga 1

Krav i svensk standard som ska vara uppfyllda

Av tabellen framgår de avsnitt i svensk standard som SS-EN 60335-2-27:2014 som avser strålskydd och som ska vara uppfyllda enligt 2 kap. 5 §.

Avsnitt	Innehåll
1	Omfattning och giltighet
1 not 101 p. 2	Påpekande att nationella myndigheter kan lägga till eller ha särskilda krav beträffande användning
3.101	Definition av källa för UV-strålning
3.103	Definition av effektiv irradians
4	Allmänna krav
5	Allmänna provningskrav
6.101, annex BB	Kategorisering av solarier i UV-typ. Definition av UV-typ 1–4 och irradiansgränsvärden
7.1	Märkning (UV-typ, UV-källor, rör och rördata, varningstexter)
7.12	Uppgifter som ska finnas i instruktioner för ett solariums korrekta användning
7.15	Krav på synlig placering av märkskyltar och varningstexter
10	Nominell effekt, spänning och ström vid provning
22.103	Beröringsskydd för källorna för UV-strålning
22.105	Krav på automatisk avstängning (extra inbyggt tidur) vid fel på timer i liggsolarier
22.106	Tidur, inställbart för rekommenderade soltider
22.110	Nödstoppsknapp för avstängning ska finnas lättåtkomlig
22.111	Specifikation av XY-intervall för ersättningsrör baserat på UV-koden för de originalrör som använts vid solariets typprovning
22.112	Konstruktionskrav att UV-strålningen ska upphöra (eller inte öka) om ett filterglas lossnar, saknas eller är trasigt

Avsnitt	Innehåll
32.101	Gränsvärden för total irradians och UVC-strålning, mätförutsättningar, mätregler, mätinstrument
Figur 103	UV-strålningens aktionsspektrum (även tabeller)
Annex AA	Luminansmätning
Annex CC	Förklaring av och exempel på UV-lysrörs märkning med ekvivalens-kod där UV-kod och X- och Y-värden ingår

Bilaga 2

Märkning och instruktioner för användning av kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

I bilagan anges hur ett kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten ska vara märkt och vilka uppgifter om solariets korrekta användning som ska finnas tillgängliga för dess användare.

1. Märkning

Ett kosmetiskt solarium ska vara märkt med

1. uppgift om kategori,
2. UV-lysrörs ekvivalenskod och XY-intervall eller referenstypbeteckning för andra källor för UV-strålning, och
3. varningstext med följande innehåll: "VARNING Ultraviolett strålning kan skada ögon och hud, åldra huden och ge hudcancer. Läs bruksanvisningen noga. Använd avsedda skyddsglasögon. Vissa mediciner och kosmetiska preparat kan orsaka överkänslighet."

Om ett kosmetiskt solarium används i en solariesalong eller liknande, får varningen i punkt 3 i stället finnas på ett väl synligt anslag intill solariet. Texten "läs bruksanvisningen noga" får ersättas med "rådfråga personalen".

Kosmetiska solarier med en luminans som överstiger 100 000 candela per kvadratmeter ska vara märkta med texten "Varning – intensivt ljus, se inte på lamporna".

Om varningarna kombineras behöver inte ordet "Varning" upprepas.

2. Uppgifter om ett kosmetiskt solariums korrekta användning

Av solariets bruksanvisning ska framgå

1. att barn inte ska vara närvarande då solariet används
2. att solariet inte ska användas av personer som
 - a) är under 18 år,
 - b) har fräknar,
 - c) har naturligt rött hår,
 - d) har abnorma missfärgade hudfläckar,
 - e) har många födelsemärken på kroppen (fler än 15, över 2 millimeter),
 - f) har stora osymmetriska födelsemärken (över 5 millimeter),
 - g) har solsveda,
 - h) inte blir solbruna eller inte blir det utan att bränna sig först,
 - i) har svårt för att bli bruna och lätt bränner sig i solen,
 - j) vet de har bränt sig allvarligt upprepade gånger i barndomen,
 - k) har eller har haft hudcancer eller har en känd risk för att få det,
 - l) har en nära släkting som har eller har haft melanom,

m) är under läkarvård för sjukdomar som innebär ljuskänslighet, eller n) tar fotosensibiliserande medicin,

3. att ingen exponering får överskrida en persons lägsta erytemdos, dvs. den UV-dos som kan ge skönjbar hudrodnad samt att om hudrodnad uppträder efter en exponering så ska ingen ytterligare exponering ske på en vecka men kan därefter återupptas om exponeringen börjar om från exponeringsschemats början,

4. att om oväntade biverkningar, till exempel. klåda, uppstår inom 48 timmar efter den första exponeringen, ska medicinsk sakkunskap tillfrågas före fortsatt exponering,

5. avsett exponeringsavstånd (om det inte är givet av solariets konstruktion),

6. rekommenderat exponeringsschema som specificerar soltidens längd och uppehållet mellan dem med utgångspunkt från UV-strålningen i solariet, hudkänslighet och eventuellt avståndsberoende,

7. att den första solningen, som med osolad hud är en ”testsolning”, inte får överskrida exponeringen 100 joule per kvadratmeter erytemeffektiv ultraviolet strålning eller ska baseras på ett test på en liten begränsad hudyta,

8. antalet exponeringar som inte bör överskridas per år kompletterat med informationen: ”Varje solarieresolning ökar risken för hudcancer. Inget antal är ofarligt.”,

9. att solariet inte ska användas om dess tidur eller ett filter är trasigt eller saknas,

10. identifiering av reservdelskomponenter som kan påverka den ultravioletta strålningen,

11. identifiering av utbytbara källor för UV-strålning och att de bara ska ersättas av sådana som anges på solariets märkning och att UV-lysrör bara ska ersättas med sådana som har en ekvivalenskod med UV-kodsuppgifter som faller inom ekvivalensområden angivna på solariet,

12. att UV-strålning från sol eller solarier kan orsaka bestående hud- och ögonskador som beror såväl av stråldos och strålegenskaper som individuell hudkänslighet,

13. att solsveda kan uppstå efter överexponering, att alltför många upprepade exponeringar kan leda till att huden åldras i förtid och ökad risk att få hudtumörer och att ju mer ett solarium används, desto högre risk,

14. att utan skyddsglasögon finns risk för ögonskador såsom att hornhinnan ytterst i ögat kan bli inflammerad av solariets UV-strålning, att ögats inre delar och näthinna kan ta skada av för mycket UV-strålning och att katarakt kan uppstå av upprepade exponeringar,

15. att vid allergiska reaktioner av UV-strålning eller utpräglad individuell känslighet ska medicinsk sakkunskap rådfrågas innan exponeringar påbörjas, och

16. att man som försiktighetsåtgärder vid användning av ett solarium måste

a) använda tillhandahållna skyddsglasögon som är anpassade för användning i solariet (kontaktlinser eller solglasögon ger inte tillräckligt skydd),

b) avlägsna kosmetika i god tid före exponering och inte använda solkrämer eller medikamenter som kan påskynda eller förstärka solariesolbrännan,

c) konsultera medicinskt sakkunnig om man är osäker på om ultraviolett strålning kan försvåra medicinska sjukdomstillstånd eller bieffekter av medicinering,

d) göra uppehåll minst 48 timmar mellan solningstillfällena på grund av UV-strålningens kumulativa erytemverkan,

e) undvika att sola både i solarium och ute i solen samma dag,

f) följa exponeringsschemats rekommendationer om soltider, uppehåll och i förekommande fall avstånd från solarielamporna,

g) söka läkare om det blir bestående knölar eller sår på huden eller om leverfläckar förändras, och

h) skydda känsliga hudpartier som till exempel sår, tatueringar och könsorgan.

Bilaga 3

Råd för att skydda din hälsa

Sola inte i solarium om...

- du är under 18 år
- din hud
 - ... är ljus eller fräknig
 - ... lätt blir röd och svider vid solning
 - ... redan är röd och öm
 - ... har många födelsemärken eller pigmentfläckar
 - ... har misstärkade partier
- du brände dig allvarligt som barn
- du eller någon nära släkting har haft hudcancer
- du tar medicin som ökar känsligheten för sol

Solinstruktioner

- Vänta alltid minst 48 timmar mellan två solpass
- Dubblera inte solpass
- Sola aldrig i både solarium och ute i solen samma dag
- Använd inte hudkrämer, smink eller medel som förstärker eller påskyndar solbränna
- Använd skyddsglasögon
- Täck ömtåliga hudpartier, tatueringar och sår

Rådfråga läkare om...

- du är osäker på om din medicin ökar din känslighet för sol
- ett födelsemärke ändrar sig eller börjar kliä, eller om du får oväntade hudförändringar

Solkänslighet & pigmenteringsförmåga			
Är du känslig för sol?		Blir du lätt brun?	
Alltid röd Aldrig brun	Alltid röd Sällan brun	Sällan röd Alltid brun	Aldrig röd Alltid brun
Använd inte solarier!		Max tio solningar tre gånger per år Solpass 1: max 5 minuter. Solpass 2: 10 minuter. Solpass 3-10: max 15 minuter.	

⚠ Varning! ⚠	
Solarier kan orsaka bestående skador på ögon och hud, göra att huden åldras i förtid samt orsaka hudcancer.	Risken ökar för den som börjar sola i tonåren eller i tjugooårsåldern. Ju mer solariesol, desto högre risk.

Användning av solarier är cancerframkallande. Myndigheterna avråder från att använda solarier för att bli brun.

Bilaga 4

Det är förbjudet
för solarieverksamheter
att låta dig som är under 18 år
sola i ett kosmetiskt solarium.

Detta enligt 7 kap. 6 §
strålskyddslagen (2018:396).

Bilaga 5

Värden för ultraviolettt strålning

För en lampa som har flera spektrallinjer eller som har en kontinuerlig spektralfördelning bör den viktade strålningsexponeringen under ett dygn inte överstiga värdet 30 joule per kvadratmeter (J/m^2), som gäller för den biologiskt mest effektiva våglängden 270 nanometer (nm). Den viktade strålningsexponeringen beräknas med tillräcklig noggrannhet för alla praktiska bedömningar ur nedanstående analytiska uttryck.

$$220 < \lambda \leq 270 \quad S(\lambda) = 0,959^{(270 - \lambda)}$$

$$270 < \lambda \leq 300 \quad S(\lambda) = 1 - 0,36((\lambda - 270)/20)^{1,64}$$

$$300 < \lambda \leq 400 \quad S(\lambda) = 0,3 - 0,736^{(\lambda - 300)} + 10^{(2 - 0,0163 \cdot \lambda)}$$

där λ ska uttryckas i nm.

Eftersom de olika våglängderna har olika biologisk effektivitet beräknas först en viktad irradians, E_{eff} , genom att irradiansen för varje våglängd multipliceras med den biologiska effektiviteten, $S(\lambda)$, för denna våglängd. De erhållna produkterna summeras enligt följande.

$$E_{\text{eff}} = \sum E_{\lambda} \cdot S(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

E_{λ} = spektral irradians i W/m^2nm

$S(\lambda)$ = relativ biologisk effektivitet (dimensionslös)

$\Delta\lambda$ = våglängdsintervall i nm

E_{eff} är då den viktade irradiansen ("biologiskt effektiva irradiansen") relativt en monokromatisk lampa med våglängden 270 nm.

Den viktade strålningsexponeringen erhålls som produkten av den viktade irradiansen och exponeringstiden. Den längsta rekommenderade exponeringstiden t_{max} (s) beräknas ur

$$E_{\text{eff}} \cdot t_{\text{max}} = 30 J/m^2 \text{ varav } t_{\text{max}} = 30/E_{\text{eff}}$$